

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-rz 9/2020-6

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Žarka Dundovića, Dražena Tripala, Ratka Šćekića i Perice Rosandića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Marijane Kutnjak Čaleta kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. S. M. zbog kaznenih djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 53/91, 39/92, 91/92, 31/93 – pročišćeni tekst, 35/93 – ispravak, 108/95, 16/96 – pročišćeni tekst i 28/96 – dalje: OKZ RH), odlučujući o žalbi branitelja opt. S. M., odvjetnika I. M., podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 4. studenog 2019. broj K-rz 1/2013., u sjednici održanoj 16. veljače 2022., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice branitelja opt. S. M., odvjetnika I. M.,

presudio je:

Odbija se kao neosnovana žalba branitelja opt. S. M., odvjetnika I. M., i potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Uvodno citiranom presudom Županijski sud u Zagrebu proglasio je krivim opt. S. M. zbog kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenim međunarodnim pravom, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH te ga je na temelju tog propisa osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvanaest godina.
2. Na temelju čl. 148. st. 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14, 70/17 i 126/19 – dalje: ZKP/08) optuženik je oslobođen od obveze plaćanja troškova kaznenog postupka.
3. Protiv te je presude žalbu podnio opt. S. M. putem branitelja I. M., odvjetnika iz Z., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i „odbije optužba protiv okrivljenog u cijelosti“.

4. Državni odvjetnik je podnio odgovor na žalbu optuženika, s prijedlogom da se žalba odbije kao neosnovana.

4.1. Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08 spis je prije dostave sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

5. Branitelj optuženika je u smislu odredbe čl. 475. st. 2. ZKP/08 zahtijevao da ga se izvjesti o sjednici vijeća što je i učinjeno te je sjednica vijeća održana u nazočnosti branitelja, a na temelju čl. 475. st. 4. ZKP/08 u odsutnosti uredno izvještenog državnog odvjetnika.

6. Žalba optuženika nije osnovana.

7. Optuženik uvodno u žalbi kao žalbene osnove navodi bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i odluku o kazni, ali iz obrazloženja žalbe proizlazi da se ustvari žali samo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni jer postupovne povrede i povrede kaznenog zakona ne obrazlaže.

7.1. Doduše, u 7. odlomku na 3. str. obrazloženja žalbe optuženik na paušalan način tvrdi da iz činjeničnih prigovora koje je prethodno iznio u obrazloženju proizlazi da su na taj način i ostvarene bitne povrede odredaba kaznenog postupka jer da su razlozi pobijane presude proturječni sami sebi i ispravama i iskazima svjedoka u spisu predmeta pa da se zbog toga presuda ne da ispitati, te da je i ostvaren „razlog pogrešne primjene kaznenog zakona jer je na pogrešno utvrđeno činjenično stanje sud I. st. pogrešno primijenio materijalni propis“.

7.2. Međutim, iz naprijed izloženog proizlazi da se optuženik u biti i ne žali zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka jer samo na paušalan način ukazuje na navodne proturječnosti, ne konkretizirajući koji su to razlozi proturječni sami sebi i u odnosu na koje isprave i iskaze svjedoka postoji proturječnost u iznesenim razlozima. Optuženik se također u stvari ne žali niti iz osnove povrede kaznenog zakona jer se ta povreda ne ostvaruje, kao što to promašeno smatra žalitelj, time što je sud prvog stupnja na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalni propis, već se o toj povredi radi kada sud, na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje povredi zakon u nekom od pitanja iz čl. 469. toč. 1.-6. ZKP/08.

7.3. Iz navedenih razloga, jer se sadržajno žalba optuženika ne odnosi na postupovne povrede i povredu kaznenog zakona, ovaj je drugostupanjski sud pobijanu presudu u tom pravcu na temelju čl. 476. st. 1. ZKP/08 ispitao po službenoj dužnosti te je utvrdio da prvostupanjski sud nije počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka taksativno navedene u toč. 1. citiranog propisa, niti je u smislu odredbe iz toč. 2. na optuženikovu štetu povrijedio kazneni zakon.

8. Optuženik pobija pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja navodeći da se iz iskaza svjedoka M. M.₁, B. Č., D. K. i Lj. K. ne može izvesti zaključak o tome da je optuženik počinio predmetno kazneno djelo ratnog zločina jer da se radi o svjedocima koji su

samo čuli od drugih osoba da su u inkriminiranom događaju ubijene V. M. i njena majka M. M.₂, ali da ga nitko od njih ne tereti da je u tome sudjelovao. U odnosu na iskaz svjedoka D. K.₂ žalitelj navodi da taj dokaz ne sadrži nikakva relevantne okolnosti, dok se u odnosu na pisanu dokumentaciju (Dopis od 19. studenog 1991., list 827., Izvještaj od 22. studenog 1991., list 648.-649. i Informacija o zadacima jedinica specijalne namjene u G., list 652.) navodi da ona sama po sebi ne sadrži okolnosti koje bi ga teretile. U pogledu oštećenica se ističe da iz Zapisnika o ekshumaciji (list 656.-661.) i Obdukcijskog nalaza od 26. lipnja 1997. (list 667.) proizlazi samo da su pronađeni ostaci kostura ženske osobe mlađe životne dobi za koju se tek pretpostavlja da pripada V. M., ali se ne zna uzrok smrti, dok posmrtno ostaci M. M.₂ nisu nađeni, te se o njezinoj smrti u smislu mehanizma nastanka i uzročno-posljedičnoj vezi ni na koji način ne može zaključivati.

9. Protivno navedenim tvrdnjama optuženika sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da je on sudjelovao u počinjenju predmetnog kaznenog djela upravo na inkriminiran način.

9.1. Naime, sud prvog stupnja je u pogledu činjenice smrti ošt. V. M. i ošt. M. M.₂ na temelju upravo navedenih iskaza svjedoka M. M.₁, B. Č., Lj. K., zaključio da su one ubijene vatrenim oružjem u inkriminirano vrijeme. Iskaze ovih svjedoka, bez obzira što se radi o tzv. svjedocima po čuvenju, je sud prvog stupnja ispravno povezao s Dopisom od 19. studenog 1991. kojega je osobno potpisao opt. S. M. u svojstvu Komandira SJ S. M. Š. (što je utvrđeno grafološkim vještačenjem) i u kojem je navedeno da su u spornom događaju ubijene žena i njena majka, te s Izvještajem pomoćnika načelnika Organa bezbednosti od 22. studenog 1991. u kojem se u odnosu na taj događaj navodi da su specijalne jedinice vatrenim oružjem u njevoj kući ubile V. M. Nadalje, prvostupanjski sud je ova utvrđenja doveo u vezu s iskazom svjedoka D. K.₁ koji je dobro poznao obje oštećenice i koji je opisao pod kojim je okolnostima nađen kostur u blizini kuće M. M.₂, te s rezultatima provedene ekshumacije (u kojoj je sudjelovao susjed I. P.) iz koje proizlazi da bi, prema ostacima pronađenog kostura te dobi, spolu i visini ošt. V. M., proizlazilo da se radi o njezinim posmrtnim ostacima. Nadalje, da je kritične zgode, uz svoju majku, ubijena upravo V. M., proizlazi iz pravilno po prvostupanjskom sudu utvrđene okolnosti da su naprijed navedeni svjedoci ukazivali kako je ona imala problema s mentalnim zdravljem, a što korespondira s navodom optuženika iz Dopisa od 19. studenog 1991. o tome da su informaciju o neprijateljskoj vojsci u njevoj kući dobili od poremećene žene. Prema tome, bez obzira što nisu pronađeni posmrtni ostaci ošt. M. M.₂ i što s obzirom na objektivne okolnosti nije mogao biti utvrđen uzrok smrti oštećenca, ta je činjenica, da su one obje ubijene kritične zgode, je na opisan način sud prvog stupnja utvrdio s punom izvjesnošću.

9.2. Nadalje, da je opt. S. M., kao komandir Specijalne jedinice M. K. G. zv. Š., čiji su pripadnici u inkriminirano vrijeme iz vatrenog oružja ubili ošt. V. M. i ošt. M. M.₂, naredio im da to učine, sud prvog stupnja je pravilno zaključio na temelju dopisa od 19. studenog 1991. kojeg je potpisao optuženik i u kojem je jasno navedeno da je on, nakon što je dobio informaciju od pukovnika B. o tome da se u mjestu D. B. nalaze neprijateljski vojnici (20 „ustaša“), koja informacija je dobivena od uhićene umno poremećene žene, krenuo na zadatak u 11 sati s 45 boraca, te se ispostavilo da se u kući u koju ih je dovela navedena ženska osoba ne nalaze neprijateljski vojnici, a u

vatri koju su oni otvorili iz pušaka, zolja i od bacanja bombe su u kući ubijena žena koja ih je dovela i njezina majka. Povezujući sadržaj ovog Dopisa sa sadržajem citiranog izvještaja od 22. studenog 1991. u kojem se na gotovo istovjetan način opisuje kako je usmrćenje, doduše jedne ženske osobe, počinjeno vatrenim oružjem u njenoj kući 19. studenog 1991. i to od strane pripadnika specijalne jedinice MUP SAO K., s tim da se konkretno navodi da je ubijena V. M., sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je jedino optuženik mogao biti taj, koji je kao komandir navedene Specijalne jedinice Š. i koja je dobila ime po nadimku opt. S. M. zv. Š., naredio svojim podređenim vojnicima da pucaju i na taj način ubiju civilne osobe koje se nalaze u kući.

9.3. Nadalje, sud prvog stupnja je, osim što je na potpuno pravilan način ocijenio naprijed navedene dokaze, pravilno i ocijenio optuženikovu obranu u kojoj je naveo da o predmetnom događaju nema nikakvih saznanja, što je neuvjerljivo kraj činjenice da je sam sačinio Dopis u kojem opisuje na koji su način oštećenice ubijene. Sud prvog stupnja s pravom nije prihvatio niti navod iz optuženikove obrane da je njegova jedinica bila zadužena isključivo za osvajanja neprijateljskih teritorija, a ne za pozadinsko djelovanje, čime se očito želi izbjeći kaznena odgovornost za predmetno kazneno djelo koje je počinjeno prema civilima, jer potpuno suprotno proizlazi iz Informacije o zadacima Jedinica specijalne namjene u G. (list 652.) u kojoj je izričito navedeno da je zadaća navedene postrojbe, uz ostalo, i „čišćenje terena“, te iz Izvještaja od 22. studenog 1991. (list 653.), u kojem se opisuje akcija navedene postrojbe pri pretraživanju terena, a sve radi pronalaska sumnjivih osoba.

9.4. Iz naprijed navedenih razloga, jer je sud prvog stupnja sve odlučne činjenice pravilno i potpuno utvrdio, a žalbenim prigovorima niti u najmanjoj mjeri nisu dovedena u sumnju činjenična utvrđenja suda prvog stupnja, nije osnovana žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

10. Neosnovano se optuženik žali zbog odluke o kazni jer kazna zatvora u trajanju od dvanaest godina koja mu je izrečena prvostupanjskom presudom nije prestroga. Naime, sud prvog stupnja je na temelju ispravno utvrđenih olakotnih okolnosti (neosuđivanost i protek vremena od počinjenja ovog kaznenog djela), te otegotnih okolnosti (način počinjenja, činjenica da su bez ikakvog vojnog opravdanja smrtno stradale dvije osobe od kojih je jedna bila s duševnim smetnjama i u dobi od 23 godine, a što sve ukazuje na visok stupanj kriminalne volje i na optuženikovu bezobzirnost i bešćutnost) optuženiku ispravno odmjerio kaznu zatvora u navedenom trajanju za ovo teško kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je zapriječena kazna zatvora od najmanje pet do dvadeset godina zatvora. I ovaj drugostupanjski sud smatra da se blažom kaznom od izrečene ne bi ostvarila svrha kažnjavanja iz čl. 4. st. 2. OKZRH u smislu generalne i individualne prevencije.

11. Iz svih naprijed navedenih razloga, na temelju čl. 482. ZKP/08 odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 16. veljače 2022.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v.r.

